

LITERÁRNÍ FONDY A POZŮSTALOSTI ULOŽENÉ V PAMÁTNÍKU PETRA BEZRUČE V OPAVĚ

Součástí Památníku Petra Bezruče je literární archiv, v němž je uloženo 86 pozůstalostí. Mezi ně se neřadí pouze pozůstalosti literátů severní Moravy a Slezska, ale rovněž institucí, jež se podílely na kulturním a literárním životě v tomto kraji. Následující seznam přináší přehled těchto pozůstalostí. Seznam má sloužit jak badatelům, tak lidem z široké veřejnosti k základní orientaci ve fondech PPB.

1 BEZRUČOVSKÝ ARCHIV (1824–2009)

Osobní fond dokumentující život a dílo Petra Bezruče i rodiny Vaškovy.

Informace o fondu: fond v rozsahu 75 kartónů obsahuje osobní a rodinné doklady, korespondenci, rukopisy, tisky, grafiky, ex libris, výstřižky, fotografie.

Související fondy:

1. osobní fond Petra Bezruče v rozsahu 7 kartónů uložený v Literárním archivu Památníku národního písemnictví.
2. osobní fond 1a P. Bezruč uložený v Památníku P. Bezruče.

1a PETR BEZRUČ (vl. jm. Vladimír Vašek, * 15. 9. 1867, Opava, † 17. 2. 1958, Olomouc) básník.

Byl synem středoškolského profesora Antonína Vaška. Po nedokončených studiích klasické filologie na UK v Praze pracoval od r. 1889 na brněnské poště jako úředník. Velký význam pro jeho tvorbu měl pobyt v Místku, kde pracoval v letech 1891–1893 na poště. Během zdejšího pobytu poznal těšínské Slezsko a Ostravsko. Za I. světové války byl vězněn pro domnělé autorství protirakouských básní. Od r. 1910 pravidelně pobýval na Opavsku (Branka). Od r. 1939 žil trvale v Kostelci na Hané. Je autorem básnické sbírky původně nazvané *Slezské číslo*, později známé jako *Slezské písně*, vydané na počátku 20. století, kterou dále přepracovával.

Výběr z díla: *Studie z kávy Lustig* (1889), *Slezské písně* (1909), *Stužkonoska modrá* (1930).

Informace o fondu: osobní fond P. Bezruče v rozsahu 140 kartónů obsahuje doklady vlastní a rodinné, vlastní korespondenci přijatou a odeslanou, rukopisy (básně), tisky vlastní a cizí, fotografie, varia, osobní knihovnu.

2a VOJTĚCH MARTÍNEK (* 11. 4. 1887, Brušperk, † 25. 4. 1960, Ostrava-Hrabůvka), básník, prozaik, pedagog, osvětový pracovník.

Byl středoškolským pedagogem na Matičním gymnáziu v Ostravě a významným kulturním činitelem. Působil jako dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Svě práce uveřejňoval v řadě regionálních slezských periodik. Publikoval studie o řadě lit. osobností (mj. Josef Svatopluk Machar, Petr Bezruč). Ve svých románech popisoval národní a sociální změny na Ostravsku v době industrializace.

Výběr z díla: *Zahrada* (1917), *Černá země* (*Jakub Oberva*, 1926, *Plameny*, 1929, *Země duni* 1932), *Píseň o domovině* (1937), *Stavy rachotí* (1939), *Kamenný řád* (*Kamenný řád*, 1942, *Meze*, 1944, *Ožehlé haluze*, 1954), *Monology Jury Třanovského* (1946).

Informace o fondu: osobní fond V. Martínka v rozsahu 87 kartónů obsahuje doklady vlastní, rodinné a cizí, korespondenci vlastní a cizí, rukopisy (básně, romány, studie, články), tisky, fotografie, varia.

3a ČECHOSLAV OSTRAVICKÝ (vl. jm. Antonín Alois Hüttler, * 12. 6. 1869 Frýdek, † 5. 5. 1912 Cleveland, USA) básník, prozaik, novinář.

Č. Ostravický začal psát verše pod vlivem parnasistní lyriky J. Vrchlického. Publikoval v časopisech *Niva*, *Lumír*, *Světobzor* či *Zlatá Praha*. Přispíval také do regionálních novin, např. do *Opavského týdeníku*, *Ostravského týdeníku* nebo do *Novin těšínských*. Po odchodu do Ameriky v r. 1907 pracoval v redakci čes. novin *Američan* a v *Amerických dělnických listech*. Ve svém básnickém díle byl ovlivněn P. Bezručem. Kromě poezie psal také povídky a dramata. Zemřel na tuberkulózu.

Výběr z díla: *Několik pověstí slezských veršem* (1900), *Šerem k ránu* (1901), *Píseň o Ondrášovi* (1903), *Zpěvy podbeskydské* (1937).

Informace o fondu: osobní fond Č. Ostravického v rozsahu 4 kartónů obsahuje malé množství přijaté korespondence, převážnou část tvoří rukopisy literárních prací.

4a JOSEF KALUS (* 6. 2. 1885, Frenštát pod Radhoštěm, † 11. 12. 1934, Frenštát pod Radhoštěm), básník, spisovatel, pedagog.

Vystudoval učitelský ústav v Příboru. Působil jako učitel ve Staré Bělé, v Prostřední Čeladné a jako ředitel v Dolní Čeladné. Uveřejňoval básně v řadě novin a časopisů. Věnoval se rovněž tvorbě pro děti.

Výběr z díla: *Písně* (1881), *Z Valašska* (1885), *Oblaky* (1887).

Informace o fondu: osobní fond J. Kaluse v rozsahu 10 kartónů obsahuje osobní doklady, vlastní i cizí, přijatou i odeslanou korespondenci vlastní, rukopisy vlastní (básně, prózy) a cizí, tisky, výstřižky a fotografie.

Související fondy: osobní fond 63a L. Šmahlíka, synovce J. Kaluse uložený v Památníku P. Bezruče.

5a ZORA ORLICKÁ (vl. jm. Brychtová, roz. Liscová, * 1880, Hranice na Moravě, † 1907, Plzeň), básnířka.

Byla dcerou brněnského soudního rady Jaroslava Lisce. Provдалa se za MUDr. Jana Brychtu, který později působil jako vězeňský lékař v mírovské věznici. Byla autorkou lyriky se slezskými motivy.

Informace o fondu: Osobní fond z. Orlické v rozsahu 1 kartónů obsahuje rukopisy (básně) a osobní fotografie.

6a METODĚJ JAHN (* 15. 10. 1865, Krásno nad Bečvou u Valašského Meziříčí, † 14. 9. 1942, Hranice u Přerova), pedagog, básník, prozaik.

M. Jahn působil jako učitel a osvětový pracovník v Zašové, Komárovicích u Telče, byl řídicím učitelem v Rožnově pod Radhoštěm. Básnickou prvotinu *Beskydy* vydal již v r. 1883 pod pseudonymem M. Hanuš. Jahnova poezie je ovlivněna lumírovskou poetikou. Kromě poezie psal Jahn také venkovskou prózu, v níž se osobitě prolíná malebnost Valašska s neradostnými osudy a chudobou místních obyvatel. Publikoval také v soudobých novinách a časopisech (Květy, Luna, Lumír, Máj, Světozor, Zlatá Praha).

Výběr z díla: *Z temných a světlých cest* (1894), *Nevzešlo ráno* (1898), *Zapadlé úhory* (1900) *Údolím života* (1902), *Tiché světy* (1906), *Polní růže* (1909), *Selský práh* (1913), *Ráj a jiné povídky* (1916), *Lukáš Ruman* (1924), *Písň smutku a radosti* (1928), *Slunečná paseka* (1937).

Informace o fondu: osobní fond v rozsahu 42 kartónů obsahuje osobní doklady Metoděje Jahna a jeho rodinných příslušníků, přijatou korespondenci, Jahnovy rukopisy básní a próz spolu s výtisky vydaných děl a fotografie.

Související fondy: osobní fond Metoděje Jahna v rozsahu 1 kartónu je uložen v Literárním archivu v Památníku národního písemnictví.

7a FRANTIŠEK TUČNÝ (* 24. 9. 1887, Frenštát pod Radhoštěm, † 26. 3. 1962, Frenštát pod Radhoštěm), filozof, teoretik umění, organizátor kulturního života.

F. Tučný podnítil založení uměleckého sdružení Koliba se sídlem ve Frenštátě pod Radhoštěm. Byl jednatelem Umělecké besedy v Praze. Publikoval v časopise Kněhyně. Vydal monografii o malíři Břetislavu Bartošovi.

Výběr z díla: *Břetislav Bartoš, malíř svého národa* (1935), *Bílý kníže* (1937).

Informace o fondu: osobní fond F. Tučného v rozsahu 6 kartónů obsahuje vlastní přijatou korespondenci, vlastní rukopisy (próza), výstřižky a fotografie.

8a LADISLAV TŘENECKÝ (* 4. 6. 1902, Moravská Ostrava, † 30. 3. 1942, Osvětim), pedagog, spisovatel.

L. Třenecký začal publikovat své povídky a básně na poč. 20. l. 20. století. Kromě románů se sociální tematikou psal také humoristické prózy i dramata. V r. 1941 byl za sokolskou odbojovou činnost zatčen gestapem a vězněn v Brně. Zemřel v nacistickém koncentračním táboře v Osvětimi.

Výběr z díla: *Nákaza* (1931), *Parta* (1932), *Kamarádké manželství* (1933), *Milkování* (1935), *Eva začíná znovu* (1937), *Petr v nesnázích* (1940), *Zapomenutý revír* (1942), *Černé mámení* (1946).

Informace o fondu: osobní fond L. Třeneckého v rozsahu 28 kartónů obsahuje osobní doklady, přijatou korespondenci, rukopisy básní, próz, divadelních her a přednášek.

9a BLANDÝNA ČÍŽKOVÁ (* 6. 7. 1859, Řítusy, † 25. 4. 1925, Frýdek-Místek), redaktorka.

Působila jako redaktorka a vydavatelka Novin těšínských. Přispívala do Slezského kalendáře. Po 1. světové válce vedla knihovnu v Místku. Zabývala se politickou a národnostní situací na Těšínsku. Byla zapisovatelkou lidové tradice.

Informace o fondu: osobní fond B. Čížkové v rozsahu 1 kartónu obsahuje vlastní rukopisy.

10a LADISLAV VAŠEK (pseud. Vít Šedivec, * 24. 1. 1871 Opava, † 11. 11. 1949 Ivančice u Brna) pedagog, vlastivědný pracovník, spisovatel.

L. Vašek byl učitelem a ředitelem měšťanské školy v Ivančicích u Brna, později byl také městským kronikářem pro ivančický kraj. Bratr P. Bezruč. Publikoval v Lidových novinách, Novém lidu a v ročenkách ivančického muzea. Pod pseudonymem Vít Šedivec sepsal čtyřdílnou kroniku rodiny Vašků.

Výběr z díla: *Z kroniky rodu Bezručova* (1937, 1938, 1948).

Informace o fondu: osobní fond L. Vaška v rozsahu 1 kartónu obsahuje rukopis části rodinných pamětí a výtřížky z tisku s bezručovskou tematikou.

11a ARNOŠT CHAMRÁD (* 11. 10. 1879, Hrabyně u Opavy, † 26. 2. 1925, Opava), básník, dramatik.

Byl spoluzakladatelem sociálně demokratického časopisu *Hlas lidu slezského*, vycházejícího v Kateřinkách u Opavy. Byl sběratelem památek lidového umění. Od r. 1910 vedl v Hrabyni hostinec po otci a v něm přednášel a improvizoval verše a písně. Po 1. světové válce hostoval v pražském kabaretu „Červená sedma“. Založil první literární kabaret ve Slezsku. Psal převážně ve slezském nářečí.

Výběr z díla: *Slezská balada* (1915), *Z nepřikrytej dědiny* (1916, 1919), *Handleř Binar* (1921), *Hrabyňské písničky* (1922–23)

Informace o fondu: osobní fond A. Chamráda v rozsahu 1 kartónu obsahuje složku s trestními spisy. P. Bezruč žaloval v r. 1924 A. Chamráda, že vydal bezručovský pamflet „Trestní spis ve věci Paškviřy“ a použil maturitní fotografii V. Vaška.

Související fondy: osobní fond 1230 A. Chamráda uložený v Státním okresním archivu v Opavě.

12 NAKLADATELSTVÍ ISKRA (1929–1949)

Nakladatelství Iskra se zaměřovalo na regionální tvorbu autorů Slezska a severových. Moravy. Zakládající osobností byl v r. 1928 spisovatel A. Tománek spolu s M. Rusinským, F. Smějou, Z. Bárem, L. Třeneckým, J. Šulcem. Od r. 1932 byla činnost nakladatelství obohacena o vydávání liter. měsíčníku Iskra, v němž publikovali např. J. Kalus, F. Horečka, J. Koudelák, Z. Vavřík, J. Spáčil. Nakladatelství vydávalo poezii i prózu regionálních autorů. Bylo zrušeno administrativním zásahem v r. 1948.

Výběr z díla: F. Směja. *Od nas: slezské vrše*, Iskra 1929, A. Tománek. *Zatmění v pravé poledne: básně*, Iskra 1930, J. Blechta, *Ostrá hůrka: zpěv slezské svobody*, Iskra 1933, Z. Bár. *Ztracený domov: prózy z černého kraje*, Iskra 1938, J. Šulc. *Chata v horách*, Iskra 1940, V. Martínek. *Pochodně a světýlka*, Iskra 1940, J. Rohel. *Říkadla z uhlí*, Iskra 1946, E. Gudrichová. *Slezsko mluví*, Iskra 1946, J. Rohel, *Říkadla z uhlí*, Iskra 1946, M. Rusinský. *Bard prvý z Beskyd*, Iskra 1947, L. Třenecký. *Katastrofa*, Iskra 1947.

Informace o fondu: fond nakladatelství Iskra v rozsahu 11 kartónů obsahuje korespondenci, dokumentace, výstřižky, varia.

Související fondy: osobní fond 24 a F. Směji v rozsahu 21 kartónů, uložený v Památníku P. Bezruče.

13 KRAMÁŘSKÉ TISKY

Fond kramářské tisky obsahuje dokumenty z období 18. až 20. století, z hlediska žánru se jedná o tisky prodávané na jarmarcích a poutích, a to kramářské písně, knížky lidového čtení a různé drobné náboženské texty a modlitby. Kromě českých tisků jsou zde v menším počtu zastoupeny také tisky slovenské, německé a polské.

Informace o fondu: Kramářské tisky v rozsahu 3 kartónů obsahují dokumenty od dvou původců. Jednak 2 kartóny z cenné pozůstalosti J. Vochaly. Další část fondu (1 kartón) tvoří významná sbírka lidových tisků V. Praska. SZM. Praskova sbírka se skládá z náboženských tisků, jarmarečních i náboženských písniček a knížek lidového čtení.

14 SBÍRKOVÉ KNIHY

Sbírkové knihy autorů ze Slezska a Ostravska, cca 1600 ks knih.

15a EMÍLIE GUDRICOVÁ (* 14. 6. 1888 Raduň, † 22. 9. 1970 Opava) pedagožka, spisovatelka.

E. Gudrichová působila jako učitelka a inspektorka mateřských škol na Opavsku a v Ostravě. Věnovala se také činnosti v ochotnickém divadelním souboru, vedla dětský pěvecký sbor. Publikovala ve Slezském věstníku, byla dlouholetou redaktorkou Časopisu učitelek mateřských škol a je také autorkou několika sbírek veršů pro děti.

Výběr z díla: *Básničky a říkánky pro mateřské a obecné školy* (1929), *Dětské radovánky* (6 dílů, 1931-1936), *Slezsko mluví* (1946), *Slezský humor* (1964) *Po našem* (1969).

Informace o fondu: osobní fond Emílie Gudrichové v rozsahu 6 kartónů obsahuje přijatou korespondenci, rukopisy publikovaných i nepublikovaných prací a výstřižky z tisku.

Související fondy:

1. osobní fond 28 R. Gudricha v rozsahu 1 kartónu uložený v Památníku P. Bezruče Slezského zemského muzea.
2. osobní fond 2770 R. Gudricha v rozsahu 36 kartónů uložený v Zemském archivu v Opavě.

16a LUDMILA HOŘKÁ (vl. jménem Šindelářová, * 26. 4. 1892 Dvořisko, Kravaře, okr. Opava, † 4. 10. 1966 Opava) spisovatelka, národopisná pracovníce.

L. Hořká do literatury vstoupila po 1. svět. válce, kdy začala publikovat své básně a drobné prózy v časopisech *Náš domov* a *Moravec*. Založila také národopisný soubor *Hanácká beseda*, byla sběratelkou folklórní tvorby. Ve svém díle zpracovává tragické události obou světových válek a poválečné konflikty z rodného Hlučínska.

Výběr z díla: *Doma* (1943), *Řeka* (1946), *Bejatka* (1959), *Hanysové* (1961), *Dolina* (1962), *Mezivodky* (1962), *Bílé punčochy* (1964).

Informace o fondu: Osobní fond Ludmily Hořké v rozsahu tří kartónů zahrnuje její korespondenci a rukopisy prací s tematikou Hlučínska.

17a JARMILA GLAZAROVÁ (* 7. 9. 1901, Malá Skála, † 20. února 1977, Praha), prozaička.

Provdala se za MUDr. J. Podivínského, staršího o 29 let. Po válce byla politicky činná. V letech 1946–1948 působila jako kulturní atašé na československém velvyslanectví v Moskvě. Ve volbách roku 1954 byla zvolena za KSC do Národního shromáždění ČSR. V r. 1959 byla jmenována národní umělkyní. Beletristická část jejího díla je situována do Slezska a Beskyd. Psala rovněž reportáže a fejetony.

Výběr z díla: *Roky v kruhu* (1936), *Vlčí jáma* (1938), *Advent* (1939), *Chudá přadlena* (1940), *Leningrad* (1951).

Informace o fondu: osobní fond J. Glazarové v rozsahu 2 kartónů obsahuje vlastní rukopisy (povídky, romány).

Související fondy: osobní fond 410 J. Glazarové uložený v Literárním archivu Památníku národního písemnictví.

18a LUDVÍK NOVÁK (* 20. 12. 1888 Velká Polom, † 4. 4. 1973, Opava) pedagog, spisovatel, filolog.

L. Novák byl středoškolským profesorem v Opavě a Hradci Králové, později ředitelem gymnázia v Opavě. Prispíval do Slezského sborníku, *Radostné země*, *Listů PPB*, do vlastivědných zpravodajů *Opavsko*, *Krnovsko*, *Těšínsko* aj. Kromě jazykovědně zaměřených prací o dialektologii, etymologii a onomastice se věnoval také dílu P. Bezruče.

Výběr z díla: *Místní jména na Těšínsku se zakončením na -ovice*, Těšínsko, 1964, č. 13–14, s. 9–11, *Dvě léta působení Vl. Vaška na poště v Místku a Slezské písně P. Bezruče*, Těšínsko, 1965, č. 19–20, s. 36–39, *Doda Bezručová a Vl. Vašek-P. Bezruč*, Těšínsko 1969, č. 4, s. 15–23.

Informace o fondu: osobní fond L. Nováka v rozsahu 12 kartónů je složen z osobních dokladů, přijaté korespondence a konceptů odeslané korespondence, rukopisy a výstřižky z tisku.

19a MARIE GLABAZŇOVÁ (* 19. 10. 1896, Kroměříž, † 22. 6. 1980, Kroměříž), básnířka, prozaička.

Působila jako učitelka v Kroměříži, v Kateřinkách u Opavy, v Břeclavi, Hodoníně, v Ostravě-Vítkovicích a v Praze. Prispívala do katolického periodika *Vyšehrad*.

Výběr z díla: *Korálový věnec* (1936), *Kroky na dlažbě* (1937), *Zimostráz* (1943), *Růže z tmy* (1944), *Sestra smrt* (1946), *Četl v žilobití vrásek* (1975).

Informace o fondu: osobní fond M. Glabazňové v rozsahu 33 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, prózy, dramata, proslavy) a cizí, tisky, fotografie a varia.

20a JOŽA VOCHALA (pseud. Vojslav Jamnický, Vojmír Datyňský, Adam Zagora, Jura Vlk, * 12. 3. 1892 Staré Město, okr. Frýdek-Místek, † 26. 4. 1965 Jablunkov, okr. Frýdek-Místek) národopisný a osvětový pracovník, publicista.

J. Vochala se již v mládí angažoval ve vlasteneckém hnutí ve Slezsku a začal se věnovat žurnalistice. Jeho články vydával *Slezský venkov*, byl také redaktorem *Novin těšínských* a *Slezského venkova*. Od r. 1919 vydával týdeník *Svoboda venkova*. Podílel se na přípravě národopisných výstav a založil několik organizací (Národopisné sdružení Sedlišťané). Za

nacist. okupace se zapojil do ilegálního hnutí. V letech 1949–1957 byl ředitelem Lašského muzea ve Frýdku-Místku. Vochala publikoval mnoho národopisných prací. Rozpětí jeho odborných zájmů bylo široké, zajímal se o kramářské tisky i dílo P. Bezruče.

Výběr z díla: *Místecký pobyt Vl. Vaška 1891–1893 a jeho přerod v P. Bezruče* (1963), *Lidová špaličková literatura na Těšínsku*, Těšínsko (1964, č. 13–14, s. 3–19), *Po stopách Slezských písní P. Bezruče*, Těšínsko (1967, č. 3, s. 11–13), *Husitské tradice v Těšínském knížectví*, Těšínsko (1968, č. 2–3, s. 18–22), *Vzácné knižní a listinné památky z lidového vlastnictví na Těšínsku*, Těšínsko (1961, č. 16–17, s. 8–9).

Informace o fondu: osobní fond J. Vochaly v rozsahu 85 kartónů obsahuje literární část jeho pozůstalosti. Zahrnuje osobní doklady původce fondu i dalších osob, korespondenci, rukopisy, tisky, fotografie a různý ilustrační materiál.

Související fondy: osobní fond J. Vochaly je uložen na třech pracovištích Slezského zemského muzea (národopisné, historické, Památník P. Bezruče). Část osobního fondu uložená na národopisném pracovišti sestává z rukopisů Vochalových pojednání k tematice lidové kultury. Zahrnuje také tzv. Havránkovu pozůstalost.

21a JINDŘICH (pseud. Jaroslav Les, * 22. 7. 1895 Oldřiš, † 28. 11. 1977 Frýdlant nad Ostravicí), spisovatel, publicista a **MARIE GRUBHOFFEROVI** (roz. Mahlerová, * 28. 9. 1901 † 20. 4. 1977), prozaička.

V roce 1936 se M. Grubhofferová provdala za prozaika Jindřicha Grubhoffera, s nímž pak žila do konce života v Ostravici. Především pod jeho vlivem sama vstoupila do literatury jako autorka knih pro děti, zejména románů pro dívky či dobrodružných děl.

Výběr z díla: *Kvik* (1936), *Prázdniny ve hvězdách* (1947), *Poklady čtyř sluncí* (1944).

Informace o fondu: osobní fond J. a M. Grubhofferových v rozsahu 8 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijátá, odeslaná) a cizí, rukopisy (básně, prózy, pohádky), tisky, fotografie, varia.

22a ZDENĚK BÁR (pseud. Jan Bernatík, Karel Rank, * 19. 1. 1904, Štramberk, † 17. 7. 1980, Ostrava) pedagog, spisovatel, překladatel.

Z. Bár po studiu na UK v Praze vyučoval ve školách na Ostravsku. Po druhé svět. válce byl lektorem češtiny na univerzitě v Grenoblu. V r. 1949 byl obviněn z protirežimní činnosti a vězněn až do r. 1957. Po propuštění pracoval jako úředník v Ostravě a poté v Hlučíně, kde byl v letech 1967–1974 ředitelem Kulturního domu. Ke konci života spolupracoval s L. Čadou v Kroužku bibliofilů pracujících Vítkovic a pro Spolek českých bibliofilů překládal francouzskou poezii. Ve své básnické tvorbě byl zpočátku ovlivněn poetismem, poté se zaměřil na témata spjatá s rodným krajem a na sociální motivy. Podobné motivy se, spolu s událostmi druhé svět. války, objevují také v jeho epickém díle. Literárními a divadelními recenzemi přispíval do Moravskoslezského deníku, Tvaru, Lumíru, Literárních novin, Kola aj. Bárova

literárně-historická a kritická činnost reflektuje literární dění v regionu (zejména P. Bezruč, V. Martínek dále např. L. Bena, M. Rusinský, F. Směja, A. C. Nor).

Výběr z díla: *Chléb a víno* (1926), *Hořký dech* (1931), *Srdce a domov* (1932), *Jaro a dým* (1935), *O Petru Bezručovi* (1937; přeprac. 1945), *Hvězdy nad domovem* (1940), *Než zahoukala siréna* (1941), *Krev a pluh* (1942), *Ďábel z hor* (1943), *Mstitelé* (1948), *Jednoho pozdního večera* (1943), *Vojtěch Martínek, člověk a dílo* (1948).

Informace o fondu: osobní fond Z. Bára v rozsahu 33 kartónů sestává z osobních dokladů, korespondence, rukopisů nevydaných básnických i prozaických prací a z dokladů o Bárově veřejné činnosti.

23a JAROSLAV ŠULC (* 22. 9. 1903, Mělník, † 22. 7. 1977, Ostrava), pedagog, básník, prozaik.

Působil jako pedagog na Ostravsku, Opavsku, Jičínsku a v Praze. Spolupracoval s ostravským rozhlasem. Účastnil se osvětové práce. Byl iniciátorem festivalu Bezručova Opava.

Výběr z díla: *Hnědka* (1933), *Návrat* (1935), *Příběh poštmistra Dluhoše* (1937), *Český ráj* (1940), *Marnotratný syn* (1943).

Informace o fondu: Osobní fond J. Šulce v rozsahu 29 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, próza, rozhlasové a televizní hry, překlady, články) a cizí, tisky, výstřižky, fotografie a varia.

24a FRAN SMĚJA (vl. jménem František Směja, * 30. 5. 1904 Suché Lazce, okr. Opava, † 11. 2. 1986 Opava), pedagog, spisovatel, kulturní pracovník.

F. Směja po absolvování učitelského ústavu v Opavě vyučoval na Opavsku a Ostravsku. Za nacist. okupace byl uvězněn a propuštěn ze školství. Po r. 1968 nesouhlasil se vstupem Sovětských vojsk na území naší republiky, a proto mu bylo zakázáno publikovat. Kromě povídek a románů z prostředí slezského venkova psal Směja také verše ve slezském nářečí. Spoluzakládal nakladatelství Iskra (1929–1949).

Výběr z díla: *Pletky* (1936), *Kalný proud* (1933), *Potřísněná tvář* (1939), *Jidáši* (1946), *Odcházeli* (1940), *Napsáno v horách* (1942), *Úhor* (1960), *Obličejem ke zdi* (1971).

Informace o fondu: osobní fond Frana Směji v rozsahu 21 kartónů zahrnuje osobní doklady, přijatou korespondenci a rukopisy prozaických prací.

Související fondy: fond 12. Nakladatelství Iskra (1929–1949) v rozsahu 11 kartónů uložený v Památníku P. Bezruče.

25a VĚRA STOLAŘÍKOVÁ (* 9. 12. 1921, Ostrava, † 3. 10. 1944, Ostrava), prozaička, kulturní pracovnice.

Působila jako knihovnice v Ostravě. Podílela se na ostravském kulturním životě. V ostravském Domě umění připravovala literární a hudební pořady. Pravidelně přispívala do novin.

Výběr z díla: *Pole slunečnic* (1991), *Leoše Janáčka Zarostlý chodníček* (2004).

Informace o fondu: osobní fond V. Stolaříkové v rozsahu 4 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijátá, odeslaná) a rukopisy (básně, próza, dramata, články), tisky, fotografie a varia.

26a ALOIS RYBKA (pseud. Bedřich Javor, * 5. 12. 1903 Přerov, † 23. 3. 1931 Ostrava), novinář, básník.

A. Rybka byl novinářem v Přerově, Olomouci a v Ostravě, redigoval týdeníky Palacký, Hlasy z Pobečví, Lidové noviny a České slovo. Byl spoluzakladatelem časopisu Kampaň, do něhož přispíval články o kulturním dění na Ostravsku. Ve své poezii byl ovlivněn poetikou F. Šrámka, J. Wolkeru i poetismem.

Výběr z díla: *Balada o horníkově srdci* (1929), *Pierot u počítadla* (1930).

Informace o fondu: osobní fond A. Rybky v rozsahu 2 kartónů obsahuje pouze rukopisy některých básní a próz a výstřižky z tisku.

27a ALOIS VOJKŮVKA (* 3. 6. 1903 v Rychnově u Bystřice pod Hostýnem, † srpen, 1977) básník, prozaik, knihař.

Koncem 20. let 20. století založil v Moravské Ostravě s O. Hrdým edici Vzkříšení, v níž vydával vlastní knihy. Byl členem spisovatelských organizací Moravské kolo spisovatelů, Syndikát čes. spisovatelů aj. Během 2. světové války odešel do ilegality a spolupracoval se skupinou Alex. Později pracoval v podniku Tesla ve Valašském Meziříčí.

Výběr z díla: *Kamarádům bídy* (1928), *Oči žalující* (1929), *Orchideje* (1929), *Píseň ostravského kamelota* (1930), *Světla nad šachtami* (1944).

Informace o fondu: osobní fond A. Vojkůvky v rozsahu 1 kartónu obsahuje osobní doklady, korespondenci vlastní (přijátá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, divadelní hry, poznámky), tisky a výstřižky.

28a RUDOLF GUDRICH (* 10. 3. 1862 Hrabyně, † 19. 9. 1937 Opava), pedagog, zakladatel a funkcionář hasičstva, novinář, politik.

R. Gudrich po studiu na něm. učitelském ústavu v Opavě učil v Kylešovicích a byl ředitelem školy v Raduni. Angažoval se jako funkcionář hasičů, byl zakladatelem a aktivním členem českého hasičského hnutí ve Slezsku. Od r. 1897 vydával Slezský věstník hasičský, později

Slezský věstník, jehož byl dlouholetým redaktorem. V r. 1909 byl zvolen do Slezského zemského sněmu za českou národní stranu, v r. 1912 se stal kandidátem mandátu do vídeňské Říšské rady. R. Gudrich se věnoval rovněž historii, napsal vícedílnou kroniku Kylešovic, psal také o činnosti Matice Opavské, spolupracoval se Zemským archivem v Opavě, kde uspořádal pozůstalost V. Praska.

Výběr z díla: *Rukověť pro hasičské činovníky* (1926), *Kulturní snahy Matice Opavské a Zemský sněm slezský*, Památník Matice Opavské (1927, s. 104–115), *Kronika obce Kylešovic 1–3* (1932–1935).

Informace o fondu: osobní pozůstalost R. Gudricha v rozsahu 1 kartónu je pouhým torzem materiálu rukopisů a výtisků některých Gudrichových prací, včetně veršů.

Související fondy:

1. osobní fond 2770 R. Gudricha v rozsahu 36 kartónů uložený v Zemském archivu v Opavě.
2. osobní fond dcery R. Gudricha 15a Emílie Gudrichové v rozsahu 6 kartónů uložený v Památníku P. Bezruče Slezského zemského muzea.

29a HUDEBNINY

Fond obsahuje notové záznamy hudebních skladeb od J. Kříčky, J. Císaře, J. Burghausera, a J. Snížkové se vztahem k autorům slezské oblasti, zejména P. Bezručovi.

Informace o fondu: fond hudebniny v rozsahu 1 kartónu obsahuje fotokopie i rukopisné opisy záznamů notových partitur a rukopis článku J. Kříčky.

30 SPOLEČNOST PETRA BEZRUČE (1946–1952) organizace, která byla členem Matice opavské a sdružující zájemce o život a dílo P. Bezruče.

Společnost P. Bezruče založená M. Kanclířem 10. 3. 1946 v Opavě, byla orientovaná na všestrannou propagaci díla P. Bezruče a jejím hlavním cílem bylo vybudovat Památník P. Bezruče. SPB řídil předseda V. Martínek s výborem, jehož složení se měnilo. Členy společnosti byli spisovatelé a literární historikové i představitelé regionální kultury (např. M. Rusinský, F. Směja, V. Ficek, J. Hrabák, O. Králík, A. Pražák, D. Šajtar, K. Černohorský, K. Kügler). O své činnosti informovala SPB v r. 1947 ve speciálním dvojčísle *Slezského sborníku*. V r. 1947 společnost uspořádala velkou bezručovskou výstavu ve Slezském muzeu v Opavě. SPB vydala v letech 1946–1950 také několik publikací v edici Knihovna Společnosti P. Bezruče (J. Hrabák, A. Kučík, A. Závodský, P. Bezruč – edice rukopisů).

Po r. 1948 začala postupná likvidace společnosti. V r. 1952 byly sbírky SPB předány do Slezského studijního ústavu, s nímž SPB splynula.

Výběr z díla: J. Hrabák. *Petr Bezruč a jeho doba*, Společnost Petra Bezruče, 1946, A. Kučík. *Po stopách předků Petra Bezruče*, Společnost Petra Bezruče 1947, *Petr Bezruč: dílo a ohlas:*

průvodce výstavou v Zemském museu v Opavě od 17. srpna do 30. září 1947, Společnost Petra Bezruče 1947, A. Závodský. Studie o Petru Bezručovi, Společnost Petra Bezruče 1947.

Informace o fondu: fond Společnosti P. Bezruče v rozsahu 5 kartónů obsahuje dokumenty SPB, tisky, účetní materiály, korespondenci, evidenci.

Související fondy: fond 44. F. Bergmana v rozsahu 2 kartónů obsahující zprávy o Společnosti Petra Bezruče uložený v Památníku P. Bezruče.

31 PAWEŁ HULKA-LASKOWSKI (* 25. 6. 1881, Żyrardów, † 30. 10. 1946 Cieszyn), spisovatel, překladatel, publicista, politický činitel.

Za 1. světové války založil v Polsku „Klub Robotniczy“. Jako tiskový atašé na polském velvyslanectví v Praze (1920) a spolupracovník polského ministra zahraničí (Cieszyn) se zabýval problematikou Těšínska. Vedl periodika *Nowe Drogi* a *Echo Żyrardowskie*.

Výběr z díla: *Porucznik Regier* (1927), *Księżyc nad Cieszynem* (1946).

Informace o fondu: Osobní fond p. Hulky-Laskowskeho v rozsahu 1 kartónu obsahuje korespondenci cizí, tisky a výstřižky.

32a OLDŘICH ŠULEŘ (pseud. Ján Obraz, Jiří Pelíšek, Jura Machýček, Cyril Krutílek, Libuše Markovičová, J. Chabala aj., * 1. 6. 1924 Ostrava, † 26. 1. 2015 Ostrava), rozhlasový redaktor, spisovatel, právník.

O. Šuleř po studiu práv nastoupil v r. 1949 jako redaktor a poté šéfredaktor dětského vysílání ostravského rozhlasu. Je autorem více než 800 rozhlas. pořadů, pásem a pohádek.

V letech 1957–1961 byl ředitelem Krajského nakladatelství a také vedoucím redaktorem měsíčníku *Červený květ*. V letech 1961–1970 byl tajemníkem ostravské pobočky Svazu československých spisovatelů, v letech 1971–1972 strojníkem v elektrárně, poté právníkem v Novém Jičíně. V letech 1995–2000 působil jako předseda rady Obce moravskoslezských spisovatelů. Své příspěvky uveřejňoval v mnoha periodikách, např. v *Nové svobodě*, *Červeném květu*, *Rudém právu*, *Kulturním měsíčníku*, *Květnu*, *Plameni*, *Kmeni*, *Slezským sborníku*, *Valašsku*, *Literárních novinách*, *Tvorbě*, *Svobodě*, *Květech*, *Zlatém máji*, *Vlastě*, *Lidových novinách* aj.

Šuleř debutoval v r. 1957 rozsáhlou románovou kronikou *Letopisy v žule*. Jeho prózy se odehrávají na Jesenicku, Ostravsku či Valašsku. Inspirací se Šuleřovi stávají také autentičtí lidé, např. J. Kobzáň, P. Bezruč, A. Mikulec, čerpá také z folklórních pramenů.

Výběr z díla: *Letopisy v žule* (1957), *Stanice Sousedov* (1958), *O Janičkovi maléřečkovi* (1960), *Cyrilek* (1964), *Na srnčích nohách* (1966), *Inkognito* (1967), *Vášnivé povahy* (1969), *Marné návraty* (1969), *Měsíční krajina* (1979, rozšř. 2009), *Dlouhé stíny* (1984), *Modrá štola a jiné pověsti z hor na severu* (1985), *Ovčák a drak* (1986), *Nic nalhaného, máloco pravda. Pověsti z Valašska* (1990), *Poklad pod jalovcem. Pohádky a pověsti z Valašska* (1993), *Neodeslané dopisy* (1994), *Cesty do polí, Letní řeka. Dvě poetická vyznání* (1995), *Severní svahy* (1997),

Sláva a pád Valašského pánbička (1998), *Valašský poslanec T. G. M.* (1999), *Krásné nesmysly* (2000), *Důvěrné dialogy* (2000), *Hořela lípa, hořela...* (2002), *Úhlavní přítel* (2002), *Třetí strana mince* (2008), *Třináctá komnata* (2007), *É trli-frli aneb, Kdy nastane konec světa* (2011).

Informace o fondu: osobní fond O. Šuleře v rozsahu 6 kartónů tvoří přijatá korespondence a strojopisy prozaických prací i rozhlasových pořadů.

33a BOHUSLAV VALUŠEK (* 15. 4. 1907 Chvalíkovice u Opavy, † 29. 7. 1970 Opava), publicista, vlastivědný pracovník.

Výběr z díla: *Vzpomínky na Beethovena* (1951), *Hradec u Opavy – pamětník věků* (1955), *Bezručovo Opavsko* (1960).

Informace o fondu: osobní fond B. Valuška v rozsahu 40 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, záznamy a deníky, doklady o spolkové činnosti a zejména rukopisy próz a publicistických prací i jejich výtisky.

34a LEOPOLD BENA (* 10. 8. 1904 Orlová, † 26. 4. 1978 Zlín), spisovatel, pedagog a veřejný pracovník.

L. Bena vystudoval filologii a filozofii na UK v Praze. Poté vyučoval na střed. školách ve Slezsku i na Slovensku. Po ukončení 2. svět. války působil také ve veřejných funkcích. Psal prózu i poezii.

Výběr z díla: *Maryča* (1927), *Anděl a zvíře* (1931).

Informace o fondu: osobní fond Leopolda Beny v rozsahu 47 kartónů tvoří osobní doklady, korespondence, rukopisy vydaných i nepublikovaných prací a jeho vlastní kresby.

35a EMIL DVOŘÁK (* 17. 10. 1896, Vlkoš, † 28. 9. 1970, Praha), básník, prozaik, publicista.

Za 1. světové války byl odveden na frontu. Po válce nastoupil jako železniční úředník v Opavě. Po ročním působení na ředitelství železnic v Olomouci pracoval až do odchodu do výslužby na ministerstvu dopravy v Praze. Byl propagátorem slezské a jesenické krajiny.

Výběr z díla: *Aleje života* (1921), *Zvlněný kraj* (1936), *Lán kosodřeviny* (1940), *Po mostě z duhy a hvězd* (1947).

Informace o fondu: Osobní fond E. Dvořáka v rozsahu 20 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, próza, články, proslovy) a cizí, tisky, výtřížky, fotografie a varia.

36 MIROSLAV STONIŠ (* 18. 6. 1938 Ostrava-Vítkovice), spisovatel, dramatik, scénárista.

M. Stoniš byl v 60. letech 20. století dramaturgem ostravského Domu kultury pracujících, organizátorem mezi mladými ostravskými autory (tzv. Autoři v povijánu). Spolu s J. Frašem a V. Macurou založil skupinu ismuistů. V letech 1964–1970 byl redaktorem časopisu Červený květ. V období tzv. normalizace byl od r. 1971 až do r. 1989 dělníkem ve skladech s nábytkem. Od 90. let pracoval v ČT Ostrava. Stoniš publikoval své práce od 50. let nejprve v ostravské Nové svobodě, poté např. Červeném květu, Plameni, Kultuře, Kulturním měsíčníku, Alternativě Nova, Lidových novinách, Tvaru. Debutoval cyklem prozaických miniatur *Povídky pod polštář* (1963), v novelách *Čas hloupých kačen* a *Džbán plný minerálky* využil vyprávěcí postupy V. Vančury a čes. meziválečné avantgardy. V jeho dalším prozaickém díle zaznívá, kromě milostné tematiky, také společenskokritický tón. Stonišovo dílo je charakteristické také smyslem pro hru, schopností ironie i sebeironie. Je autorem tvorby pro děti, divadelních i televizních her a pořadů. V r. 1994 napsal scénář televizního seriálu *Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy* podle románu O. Filipa.

Výběr z díla: *Povídky pod polštář* (1963), *Srdce plné krve* (1965), *Píseň o tobě* (1966), *Vejít do svých dveří* (1967), *Mrtví rezaví ptáci* (1971, přeprac. s tit. *Léto bez návratu*), *Cesta do Egypta* (1977), *Kde tráva je červená a modrá aneb Tektonické poruchy ve čtvrtohorách* (1979), *Maškaráda za plotem* (1981), *Hořké letní herbicidy* (1981), *Kotva se utrhla* (1982), *Jezulátko* (1983), *Námořník karbonský* (1984), *Léto bez návratu* (1988), *Ďábel Lucian Nero* (1998), *Kamarád až do oblak* (1999), *Jen tak do větru* (2000), *Kluci jedna radost* (2001), *Paterek a pastýřka laní* (2003), *Svatební noci* (1988), *Zaslíbená země* (2000).

Informace o fondu: osobní fond M. Stoniše v rozsahu 1 kartónu tvoří tisky.

37a FRANTIŠEK HOREČKA (* 25. 3. 1894, Frenštát pod Radhoštěm, † 27. 2. 1976, Nový Jičín), básník, prozaik.

Před 1. světovou válkou působil jako učitel v Kunčičkách pod Ondřejníkem a v Tiché u Frenštátu. V letech 1915–17 byl na haličské a italské frontě. Po válce opět působil jako učitel v Tiché, Šenově a nejdéle ve Frenštátě pod Radhoštěm, kde se stal ředitelem měšťanské školy. Založil časopis *Nové Valašsko* (1929), byl členem uměleckého sdružení „Koliba“ a vydával časopis *Moravský Východ*. Jeho dílo je spjato s regionem. Zajímal se místní o lidovou kulturu.

Výběr z díla: *Žena knězova* (1919), *Za pět minut dvanáct* (1933), *My z hor* (1939), *Ševci* (1944).

Informace o fondu: Osobní fond F. Horečky v rozsahu 48 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijátá, odeslaná), rukopisy vlastní (povídky, romány, odborné články, přednášky) a tisky.

38a FRANTIŠEK ANTONÍN ŠÍPEK (* 1. 1. 1921 Orlovice, okr. Vyškov, † 2. 2. 1981 Krnov, okr. Bruntál), básník a kulturní pracovník.

Dětství prožil F. A. Šípek na Slovácku. Vyučil se mlynářství, r. 1940–1946 voj. zaměstnanec (za války u protektorátního vojska), pak tajemníkem Místního národního výboru v Rázové u Bruntálu, od r. 1950 zaměstnán ve Slezských mlýnech v Krnově jako účetní, administrativní a tech. úředník. Vzhledem k plicní chorobě odešel v r. 1957 do invalidního důchodu.

První básnickou sbírku *Blíž k zemi* vydal jako téměř čtyřicetiletý, ve svých verších se vyznává k lásce k domovu, rodině, půdě i minulosti. Působil jako kulturní pracovník na Krnovsku, zejména podporou krnovského festivalu Divadelní máj. Po r. 1968 se Šípek dostal pro svůj odpor k sovětské okupaci do ústraní a poslední léta prožil jako nemocný člověk, aniž by přes svůj zcela kritický zdravotní stav ztrácel optimismus.

Výběr z díla: *Blíž k zemi* (1959), *Zpěv nad městem* (1961), *Jen jednou stěhovavý pták* (1962), *Vox humana* (1969), *Když zrno tluče křídly* (2000).

Informace o fondu: osobní fond F. A. Šípka v rozsahu 10 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, kopie některých básní a soubor vlastních tištěných prací.

39a VLADISLAV HANÁK (*3. 8. 1912, Mouchnice, † 6. 4. 1986, Žáry), prozaik, pedagog.

Působil jako učitel na Podkarpatské Rusi, na Slovensku a na Jižní Moravě. Za německé okupace byl několik měsíců vězněn gestapem v Brně. Po 2. světové válce působil ve Vrbně pod Pradědem jako ředitel zdejší národní školy (1945–1953). Od r. 1953 byl ředitelem základní školy v Karlovicích. Spolupracoval s rozhlasem a televizí. Podílel se na tvorbě školních čítanek. Psal knihy pro děti. Za svou pedagogickou činnost byl oceněn státním vyznamenáním. Po roce 1969 byl vyhozen ze školství.

Výběr z díla: *V zelených horách* (1961), *Zpívající vody* (1962).

Informace o fondu: Osobní pozůstalost V. Hanáka v rozsahu 10 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondence vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (prózy, pohádky, pověsti, rozhlasové a televizní pořady), tisky a kresby.

40a MILAN RUSINSKÝ (* 10. 2. 1909 Litovel, okr. Olomouc, † 8. 11. 1987 Ostrava), literární historik a kritik, rozhlasový pracovník, spisovatel.

M. Rusinský po studiu moderní filologie na UK v Praze byl v letech 1933–54 zaměstnán v ČR Ostrava, kde byl mj. vedoucím literárního oddělení. V letech 1954–60 byl činný jako tajemník ostravské pobočky SČSS, poté byl kronikářem a archivářem propagačního oddělení Vítkovických železáren Klementa Gottwalda a až po odchod do důchodu bibliografem Krajské knihovny v Ostravě. Spoluzakládal založení Slezského ústavu a Památníku Petra Bezruče v Opavě.

Rusinský svými recenzemi o knihách a divadle přispíval do různých časopisů a novin (Národní listy, Národní osvobození, Čtenář, Lidová demokracie, Literární noviny, Literární měsíčník). Psal také do některých ostravských (Černá země, Červený květ, Moravskoslezský deník, Kulturní měsíčník, Ostravský kulturní zpravodaj) a opavských periodik (Listy Památníku Petra Bezruče, Slezský sborník), překládal z němčiny a polštiny. Je také autorem několika románů, scénáře k filmu *Poslední výstřel* (1950) nebo např. rozhlasové hry *Ondráš* (1946). Pro ostravskou redakci Čs. rozhlasu připravil řadu dramatizací.

Výběr z díla: M. Rusinský. *Návrat a jiné prózy* (1932), M. Rusinský. *Němečtí Slezané* (1933), A. Scholtis. [přel. M. R.] *Baba a její děti* (1935), M. Rusinský. *Náš hlas*. Almanach slezského písemnictví (1935), E. Niziurski. [scén. M. R.] *Cestující* (1936), E. Glaeser. [přel. M. R.] *Poslední civilista* (1936), G. Stern. [scén. M. R.] *Bílé světlo* (1937), M. Rusinský. *Knihy vzpomínek na Petra Bezruče a jeho dílo* (1937), M. Rusinský. *Slezsko Bezručovi* (1937), Č. Ostravický. [red. M. R.] *Zpěvy podbeskydské* (1937), H. Fallada. [přel. M. R.] *Staré srdce jde do světa* (1938), M. Rusinský. *Bludička slávy* (1940), M. Rusinský. *Hladové dni* (1940), [red. M. R.] *Zhynulá naděje* (1940), H. Sudermann. [scén. M. R.] *Domov* (1941), E. Q. Kolbenheyer. [scén. M. R.] *Most* (1942), M. Rusinský. *Cesta k horám* (1945), M. Rusinský. *Bard první z Beskyd* (1947), M. Rusinský. *Epik Ostravska* (1947), [red. M. R.] *Kytice z domova* (1947), F. Field. [scén. M. R.] *Návrat* (1948), K. Jaworski. [scén. M. R.] *Případ Anny Koterské* (1953), M. Rusinský. *Vojtěchu Martínkovi k sedmdesátce* (1957), [red. M. R.] *Slezské hlasy* (1970), M. Rusinský. *Čas dobré naděje* (1975), J. Laras. [přel. M. R.] *Šachty pod Beskydami* (1978), M. Rusinský. *Jiří Mahen – spoluvůrce pokrokové kulturní politiky* (1983).

Informace o fondu: Osobní fond M. Rusinského v rozsahu 60 kartónů tvoří osobní doklady, přijatá korespondence i kopie korespondence odeslané, rukopisy, zápisníky, přípravné materiály a dokumenty z veřejné činnosti M. Rusinského.

Související fondy:

1. GI 89–122 fond M. Rusinského, uložený na divadelním pracovišti Slezského zemského muzea v Opavě. Obsahuje excerpta k českému, německému a polskému divadlu na území severní Moravy a Slezska.
2. 12 fond Nakladatelství Iskra uložený v Památníku P. Bezruče.
3. 30 fond Společnosti Petra Bezruče uložený v Památníku P. Bezruče.

41a JOSEF ZAHRADNÍČEK (* 1924), pedagog, vlastivědný pracovník.

Působil jako středoškolský profesor v Šumperku. V letech 1970–1976 působil jako ředitel na gymnáziu v Jeseníku.

Informace o fondu: Osobní fond J. Zahradníčka v rozsahu 3 kartónů obsahuje tisky, výstřižky a varia.

42a BOHUMIL MAREK (* 3. 12. 1903 Dolní Bludovice, okr. Karviná, † 17. 7. 1982 Baška, okr. Frýdek Místek), básník, překladatel.

Po maturitě v r. 1922 pracoval B. Marek ve školství (vyučoval na obecné škole v Dolních Bludovicích a v Sobešovicích). Poté byl až do konce života poštovním zaměstnancem v různých funkcích. Zabýval se také studiem slovanských jazyků, zejména lužické srbštině, překládal lužickosrbskou poezii. Většina jeho básní je ovlivněna tvorbou P. Bezruče, s nímž také Marek vedl obsáhlou korespondenci. Byl členem literárního sdružení Laško perspektywa, psal také verše v lašském nářečí. Aktivně se účastnil odboje za 2. světové války, díky členství ve Slezském odboji byl po válce jmenován do různých kulturně politických funkcí. Po odchodu do důchodu se přestěhoval do Bašky, ale ve své kulturně osvětové práci neustal, spolupracoval s muzeem ve Frýdku-Místku. V r. 1948 vyšla Markova sbírka *Slunce nad zásekou*, kterou velmi dobře přijal i V. Martínek. Poslední sbírka *Soudružka Ostrava* byla zcela poplatná budovatelskému nadšení doby i komunistického přesvědčení autora.

Výběr z díla: *Šlunzok zpivo* (1936), *Rodné Laško* (1945), *Slunce nad zásekou* (1948), *Soudružka Ostrava* (1954).

Informace o fondu: osobní fond B. Marka v rozsahu 80 krabic obsahuje doklady osobní i cizí, přijatou i odeslanou korespondenci, vlastní rukopisy, tisky, fotografie a varia (ilustrační materiály, vizitky, odznaky).

43a ZDENĚK VAVŘÍK (* 21. 9. 1906, Libhošť, † 29. 12. 1964, Praha), básník, prozaik, publicista.

Pracoval jako knihovník v Moravské Ostravě (1933–35), Opavě (1935–38) a Pardubicích (1939–45). Podílel se na organizaci veřejného knihovnictví a na založení časopisu *Knihovna*. Byl redaktorem studentského opavského časopisu *Oheň* (1924–25) spolu s J. Strakošem, Z. Šmídem, aj. Závadou redigoval časopis *Poezie* (1931–33), po 2. svět. válce redigoval *Literární noviny* (1955–64). Byl také dramaturgem činohry Východočeského divadla v Pardubicích. Aktivně se zúčastňoval kulturního života. Přispíval do řady novin a časopisů. V počátcích své básnické tvorby byl Vavřík ovlivněn poetikou J. Wolkera, později inklinoval k teorii čisté poezie H. Brémonda.

Výběr z díla: *Elegie* (1929), *Plakati světlem* (1933), *Klenba* (1936), *Píseň Ostrava* (1938), *Píseň na pomezí* (1939), *Rodná* (1940), *Dobrodružství Marka Pola* (1942), *Kolovrat* (1944), *Knihovnikův zápisník* (1946), *Judita* (1953), *Casanova* (1953), *Ostravice* (1956).

Informace o fondu: osobní pozůstalost Z. Vavříka v rozsahu 9 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, prózy, dramata, články) a cizí, tisky, výstřižky, fotografie a varia.

44a FRANTIŠEK BERGMANN (* 10. 9. 1899, Chrást, † 14. 5. 1968, Plzeň), redaktor, publicista.

Po vyučení se lakýrníkem byl F. Bergmann členem několika divadelních společností, působil také v plzeňském operním sboru při tamějším divadle. Byl redaktorem Českého slova v Bratislavě, Košicích, Žilině i Ostravě. Od roku 1945 pracoval jako šéfredaktor závodního časopisu OKB Ostravský úderník. Spolupracoval s ostravským divadlem i s místními umělci. Poté vážně onemocněl a se svou ženou, ostravskou operní pěvkyní Lídou Komancovou, se vrátil do Plzně.

Informace o fondu: osobní fond F. Bergmanna v rozsahu 2 kartónů obsahuje přijatou i odeslanou korespondenci, cizí i vlastní rukopisy, zprávy o Společnosti Petra Bezruče, filmové pásy, fotografie.

45 AUGUST SCHOLTIS (* 7. 8. 1901, Bolatice, † 25. 4. 1964, Praha), prozaik a dramatik.

Pracoval na zámku v Chuchelné v kanceláři knížete Lichnovského, kde se měl možnost setkat s řadou evropských spisovatelů. Ve 20. letech 20. století působil v písařských i úřednických zaměstnáních také v polské části Slezska a mj. byl soudním zpravodajem novin Volksblatt a Freiheit. Na konci 20. let 20. století přesídlil do Berlína. Byl také překladatelem. Psal německy. Ve svém díle se pokoušel zachytit specifickou národnostní, sociální i politickou situaci na pomezí Slezska a Moravy.

Výběr z díla: *Der müde Krieg in Borodin* (1932), *Kürbiskomödie* (1936), *Eisenwerk* (1939, do češtiny přel. M. Rusinský pod názvem *Železářny*), *Baba und ihre Kinder* (1934), *Die mährische Hochzeit* (1940), *Ostwind* (1932), *Die Fahnenflucht* (1948), *Die Zauberbrücke* (1948), *Der heilige Jarmussek* (1948), *Die Katze im schlesischen Schrank* (1958), *Ein Herr aus Bolatitz* (1960).

Informace o fondu: osobní fond A. Scholtise v rozsahu 1 kartónu obsahuje rodokmen a rukopisy vlastní (próza).

46a MARIA STONA (vl. jm. Marie Scholzová, roz. Stonawski, * 1. 12. 1861 Třebovice, okr. Ostrava, † 30. 3. 1944 Třebovice), spisovatelka, básnířka.

M. Stona pocházela z velmi dobře situované rodiny, v mládí proto mohla studovat cizí jazyky (německý, anglický a francouzský). Zajímala se také o divadlo a literaturu. Po sňatku s právníkem Albertem Scholzem žila několik let v Chropyni. Vedla aktivní společenský život, přátelila se s mnoha spisovateli, např. Marií v. Ebner-Eschenbach, Karlem Schönherrem, Paulem Kellerem. Na třebovickém zámku rodičů vytvořila rozsáhlou knihovnu a sbírku uměleckých předmětů, což ze zámku na počátku 20. století učinilo česko-něm. kulturní centrum Ostravska. Během druhé světové války se stranila politického dění a pomáhala umělcům a intelektuálům, pronásledovaným nacisty. Přestože její literární prvotinou byla cestopisná próza, orientovala se spíše na milostnou lyriku a emocionálně zaměřenou prózu. Její prozaická

díla jsou inspirovaná národnostními a sociálními problémy ve Slezsku, rozsáhlá je také její básnická tvorba. Vytvořila také několik divadelních her.

Výběr z díla: *Buch der Liebe* (1888), *Menschen und Paragraphen* (1896), *Die Provinz unterhält sich* (1898), *Lieder einer jungen Frau* (1899), *Klingende Tiefen* (1903), *Der Rabenschrei* (1907), *Mein Dorf* (1908), *Rahel* (1909), *Die Heidelerche und andere heitere Geschichten* (1915), *Die wilde Wolhynierin* (1922), *O du spassige Welt der Frauen* (1924), *Eines Traumes Welt* (1935), *Der Liebe Gewalt* (1938).

Informace o fondu: osobní fond M. Stony v rozsahu 2 kartónů obsahuje korespondenci, její rukopisy divadelních her a výstřižky z tisku s kritikami její tvorby.

47a JOSEF FILGAS (* 16. 10. 1908, Chropyně, † 11. 3. 1981, Ostrava), prozaik, publicista.

V r. 1930 se vydal na cestu pěšky až do Francie. Od r. 1933 psal fejetony a reportáže pro rozhlas. Po 2. světové válce krátce pracoval jako úředník Zemského národního výboru v Ostravě. Založil vlastní časopis s názvem Havířská neděle (později Ostravská neděle). Vedl kulturní rubriku Nové svobody. Redigoval vítkovický závodní časopis Jiskra a závodní časopis Bytostav.

Výběr z díla: *Vagus bloudí Evropou* (1936), *Hledá se práce* (1936), *Zapomenutá Ostrava* (1948).

Informace o fondu: osobní fond J. Filgase v rozsahu 42 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (povídky, básně, romány, reportáže) a výstřižky.

48a AUGUSTIN OPĚLA (* 1. 5. 1887 Palkovice, † 27. 4. 1954 Ostrava), pedagog.

Po studiu na pedagogické škole vyučoval A. Opěla na vesnických školách ve Slezsku (např. Kunčice u Opavy). Byl také nadaným malířem, divadelníkem a kulturním pracovníkem. První světovou válku prožil na frontě v Haliči, po návratu do vlasti se vrátil k učitelskému povolání. V roce 1925 byl na vlastní žádost poslán na Podkarpatskou Rus, kde se stal ředitelem malé školy ve městě Rachov, kde působil do konce 20. let 20. století. Setkání s I. Olbrachtem v Rachově inspirovalo Opělu k sepsání povídek, které byly uváděny v ostravském rozhlase. Psal poezii, prózu i divadelní hry se vztahem k přírodě a horám.

Výběr z díla: *Ondráš aneb Pán Lysé Hory* (1923).

Informace o fondu: osobní fond A. Opěly v rozsahu 2 kartónů obsahuje korespondenci a rukopisy básní i próz.

49a MIROSLAV RAFAJ (* 25. 4. 1934, Zubří † 5. 12. 1988, Opava), prozaik, dramatik.

Pracoval jako stavební technik a projektant. Od r. 1973 byl šéfredaktorem ostravského nakladatelství Profil. Od r. 1977 byl tajemníkem severomoravské pobočky Svazu československých spisovatelů. Byl bratrem (dvojčetem) literárního historika a kritika Oldřicha Rafaje. Psal především prózu a rozhlasové a televizní hry.

Výběr z díla: *Obtíže rovin* (1973), *Slaný sníh* (1976), *Průzkum větrných mlýnů v Oderských vrších* (1979), *Pěší lidé* (1985).

Informace o fondu: osobní fond M. Rafaje v rozsahu 38 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (próza, poezie, scénáře, přednášky, články) a cizí, tisky, fotografie a varia (dokumentace).

50a FRANTIŠEK KAREL ZEMAN (pseud. Jan Reich, * 1. 11. 1904 Louny, † 23. 4. 1979 Praha), novinář, publicista a rozhlasový pracovník.

Již od studentských let spolupracoval F. K. Zeman s novinami i rozhlasem, nejprve pracoval jako redaktor v Lidových novinách. Od roku 1930 spolupracoval s Čs. rozhlasem a působil jako jeho redaktor v Ostravě, Brně i Praze. Patří mezi zakladatele rozhlasové publicistiky. V ostravském rozhlase se zaměřoval především na pořady o regionálním a havířském folklóru, vytvářel reportáže ze života na Ostravsku a zábavné národopisné rozhlasové pořady. Druhá svět. válka jej zastihla v Praze. V r. 1945 založil v rozhlase programový odbor pro zvláštní úkoly, stal se jeho šéfredaktorem a měl na starosti např. repatriaci českých občanů ze zahraničí. Od roku 1950 byl tajemníkem nejprve ministra vnitřního obchodu, poté ministra místního hospodářství, a redigoval různé časopisy tematicky zaměřené na hospodářství.

Výběr z díla: *Řečnictví* (1929), *Hornická svatba petřvaldská* (1936), *Vojtěch Martínek a rozhlas* (1937), *Pásli ovce Valaši* (1940), *Jan Neruda na Roudnicku* (1941).

Informace o fondu: osobní fond F. K. Zemana v rozsahu 41 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, rukopisy článků, různých poznámkových záznamů, deníky, tisky vydaných prací a doklady o Zemanově veřejné činnosti.

Související fondy: Archiv Českého rozhlasu Ostrava. Vzpomínky F. K. Zemana k 50. výročí Čs. rozhlasu.

51a BOHUMÍR ČETYNA (vl. jm. Bohumír Strnadel, * 29. 10. 1906, Trojanovice † 11. 1. 1974, Čeladná), prozaik.

V letech 1929–31 pracoval jako lesní dělník. V letech 1939–1942 byl archivářem ve Frenštátě pod Radhoštěm. Následně pracoval na obecním úřadě a poté jako tajemní MNV v Trojanovicích. Od r. 1947 se věnoval výhradně literatuře, osvětové a kulturní činnosti.

Výběr z díla: *Drvaři* (1963), *Ráztoka* (1964), tetralogie *Hukvaldské rebelie* (1950–1962)

Informace o fondu: Osobní fond B. Četny v rozsahu 30 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná) a cizí rukopisy vlastní (básně, próza, dramata, články, deníky) a cizí, tisky, výstřižky, fotografie a varia.

52 FRANTIŠEK SOKOL TŮMA (vl. jménem František Tůma, pseud. F. S. Apostata, * 2. 5. 1855 Benešov u Prahy, † 31. 12. 1925 Ostrava), spisovatel, novinář a dramatik.

F. S. Tůma začínal svou uměleckou dráhu v r. 1879 jako herec u několika kočovných divadelních společností a od r. 1889 byl samostatným recitátorem. Od r. 1893 vydával necelý rok časopis Radhošť ve valašském Meziříčí. Po přestěhování se do Ostravy redigoval Ostravský obzor (1897–1901), Ostravan (1901–1912). Od r. 1910 pracoval jako tajemník Svazu báňských úředníků revíru ostravsko-karvinského a redigoval časopis Horník (1910–1923). Založil si nakladatelství, v němž vydával převážně své spisy. V Ostravě byl činný v politice, podílel se na vzniku Nár. divadla moravskoslezského, spoluzaložil brněnské Moravské kolo spisovatelů. Byl oblíben jako řečník při různých národních i spolkových akcích. Jeho pohřeb v r. 1925 se stal v Moravské Ostravě národní manifestací, jeho srdce bylo uloženo v ostravském muzeu. Ve svém prozaickém díle čerpal námětově zejména z prostředí valašské a slezské vesnice, sledoval proměny průmyslového Ostravska.

Výběr z díla: *Hlad* (1895), *Na rumech štěstí* (1899), *Pasekáři* (1904), *Povídky z pekla* (1907, rozš. 1934), *Celibát 1–3* (1909), *Z cest po Americe 1, 2* (1910), *Valašská světice 1–3* (1922), *Vystěhovalci* (1931), *Černé království (V záři milionů, Na šachtě, Pan závodní)*.

Informace o fondu: osobní fond F. Sokola Tůmy v rozsahu 33 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, autorské rukopisy a výtisky zveřejněných děl a výstřižky z tisku.

Související fondy: osobní fond 1552 František Sokol Tůma uložený v Literárním archivu Památníku národního písemnictví.

53 BEZRUČOVA OPAVA (1958–dosud). Fond opavského multižánrového festivalu.

Bezručova Opava je kulturní festival pořádaný každoročně v Opavě. První ročník se konal v r. 1958. Jméno festivalu je odvozeno od spisovatele Petra Bezruče. Hosty festivalu jsou čeští, slovenští i zahraniční umělci. Na festivalu se také podílejí studenti a učitelé opavských základních i středních uměleckých škol.

Informace o fondu: fond Bezručova Opava v rozsahu 17 kartónů obsahuje programové tisky, pozvánky, plakáty, fotografie a dokumentaci.

54a MARIE PODEŠVOVÁ (pseud. Marie Jensenová, * 24. 6. 1901 Praha, † 18. 10. 1994, Rožnov pod Radhoštěm), spisovatelka a překladatelka.

Po studiu na gymnáziu v Brně strávila v letech 1918–19 tři semestry v pařížském Institutu Maintenon. V roce 1926 se provdala za malíře Františka Podešvu, s nímž se později

přestěhovala do Beskyd na Soláň. V roce 1920 hrála pod pseudonymem Marie Jensenová v němých filmech natáčených ve Vídni. Od počátku 30. let 20. století časopisecky (čas. Rozkvět, Salon) publikovala drobné prózy a reportáže z cest. Ve své tvorbě zdařile zachycovala život na Valašsku a rázovitost místních lidí. Sepsala také několik biografických knih o životě svém i životě manžela. Mnohé další motivy čerpala ze vztahu k přírodě, ze svých vlastních vzpomínek a ze zážitků z cest do ciziny, které podnikali společně s manželem. Překládala z ruštiny, francouzštiny, napsala také několik knih pro děti. V roce 1983 obdržela M. Podešvová v Opavě Cenu Petra Bezruče.

Výběr z díla: *Poslední rok* (1959), *U nás na kotárech* (1961), *Zuzajda a Jurajda* (1962, přeprac. 1977), *Malířovo mládí* (1963), *Skleněná duha* (1966, přepr. 1976), *Kam vede cesta* (1973), *Jeden život* (1975), *Když slunce září* (1978), *Mapy ráje* (1981), *Zlatá brána* (1984).

Informace o fondu: osobní fond M. Podešvové v rozsahu 15 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, autorské rukopisy a tisky publikovaných prací, výstřižky z tisku a fotografie.

Související fondy: osobní fond 25 Marie Podešvová uložený ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

56a FRANTIŠEK NĚMEC (* 24. 9. 1911 Brušperk, † 9. 1. 1945 Jevíčko), literární vědec, pedagog, kněz.

Po studiu v arcibiskupském semináři a gymnáziu v Kroměříži studoval na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci (1930–1935). Zde se také seznámil s Josefem Vašicou. Od r. 1935 krátce vyučoval na kroměřížském arcibiskupském gymnáziu. V r. 1937 začal studovat češtinu a němčinu na Filozofické fakultě UK. Ve své státní práci se věnoval analýze barokní homiletiky D. I. Nitsche, práci však nedokončil. Zemřel předčasně na tuberkulózu 9. 1. 1945 v necelých 34 letech.

Výběr z díla: Konstrukce slovního výrazu Nitschovy metafory, *Akord* 7 (1939/1940), č. 8, s. 245–249.

Informace o fondu: osobní fond F. Němce v rozsahu 4 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijatá) a cizí, rukopisy vlastní (odborné práce, opisy, přípravné materiály).

57a LADISLAV PALLAS (* 14. 9. 1929 Halenkov, okr. Vsetín, † 8. 3. 1982 Opava), jazykovědec, historik, publicista.

Po studiu na FF UP v Olomouci (obor latinský a český jazyk) nastoupil jako odborný asistent na této univerzitě. V 60. letech 20. století byl z politických důvodů donucen odejít z univerzity. Pracoval poté ve Slezském ústavu ČSAV v Opavě a externě na PF v Ostravě. Ve své vědecké činnosti se zaměřil na výzkum historie jazyka ve Slezsku, místní nářečí i laštinu Óndry Łysohorského. Psal také o jazyku uměleckých děl, editorsky se podílel na vydávání spisů

Komenského, Shakespeara, Jungmanna, je spoluautorem knihy *Slezské písně Petra Bezruče: historický vývoj textu* (1967).

Výběr z díla: *Dějiny českého jazyka ve Slezsku a na Ostravsku* (1967), *Jazyková otázka a podmínky vytváření národního vědomí ve Slezsku* (1970).

Informace o fondu: osobní fond L. Pallase v rozsahu 9 kartónů obsahuje část osobních dokladů, zlomek přijaté korespondence, bibliografické záznamy z oboru jazykovědy a dialektologie, rukopisy filologických prací a výstřižky z tisku.

Související fondy: Sbírka Slezského ústavu ve Slezském zemském muzeu.

58 BOHUMÍR FIALA (* 6. 8. 1915 Biała, Polsko, † 27. 6. 1979 Ostrava) prozaik.

Byl lékařem ve Znojmě, Dubňanech, Chuchelné. Ve svém prozaickém díle reflektoval své zážitky z 2. svět. války, věznění v koncentračním táboře. Psal také prózu, určenou dětem a mládeži.

Výběr z díla: *Mříže* (1965), *Vlak vyjíždí o půlnoci* (1975), *Mamuti táhnou do bažin* (1978), *Zadržte Hanku Tuzarovou* (1969), *Údolí medvědů* (1969), *Nad jezerem zlaté báně* (1974).

Informace o fondu: osobní fond B. Fialy v rozsahu 13 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci a rukopisy autora.

59a METODĚJ OTTO ŠTĚPÁNEK (* 1885, † 1959), redaktor, kulturní činitel.

M. O. Štěpánek byl ředitelem Lidové knihtiskárny v Moravské Ostravě a redaktor sociálně demokratického listu *Duch času*. Zabýval se dílem Petra Bezruče a byl také administrátorem prvorepublikového Národního shromáždění v letech 1918–1920.

Informace o fondu: osobní fond M. O. Štěpánka v rozsahu 1 kartónu obsahuje vlastní přijatou i odeslanou korespondenci, dokumentaci k návrhu na zřízení bezručovské expozice v Ostravě.

Související fondy: 1557 fond Lidové knihtiskárny O. M. Štěpánka uložený v Archivu města Ostravy.

60a VIKTOR FICEK (* 24. 5. 1902, Opava, † 15. 8. 1986, Opava), literární vědec.

Vystudoval český jazyk, německý jazyk a filozofii na UK v Praze. Nejprve působil jako středoškolský profesor. Po 2. světové válce zakládal Slezskou studijní knihovnu v Opavě. Působil v Matici opavské a ve Společnosti Petra Bezruče. Stal se knihovníkem Slezského studijního ústavu v Opavě, posléze zde působil jako vědecký pracovník. Vykonával i funkci zástupce ředitele ústavu. Věnoval se především problematice bezručovského bádání a literární tradici ve Slezsku.

Výběr z díla: *Biografický slovník širšího Ostravska* (1–5, 1972–83), *Antonín Vašek v boji za práva lidu a za vědeckou pravdu* (1964), *Kapitoly o Petru Bezručovi* (1978).

Informace o fondu: osobní fond V. Ficka v rozsahu 34 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijatá) a cizí, rukopisy (próza, studie, překlady, články, poznámky) a cizí, tisky, fotografie a varia (tisky, ilustrační materiál, sbírka autogramů).

61a JAN ROHEL (* 9. 2. 1909 Pustkovec, † 18. 12. 1989 Ostrava), pedagog, prozaik, publicista.

Po studiu na učitelském ústavu v Opavě byl učitelem a knihovníkem v Karviné a v Nošovicích. Během 2. svět. války se zapojil do odboje. V r. 1945 spoluzakládal Slezský studijní ústav v Opavě, v němž vedl oddělení etnografie a lid. slovesnosti. Založil a redigoval časopis *Radostná země*, redigoval také hornický kalendář. V letech 1954–64 byl ředitelem Krajské lidové knihovny v Ostravě. Poté pracoval jako archivář a kronikář ve Vítkovických železárnách. J. Rohel byl sběratelem lidové slovesnosti na Karvinsku a Ostravsku, zabýval se hornickým folklórem a lidovou kulturou. Je autorem pohádek s havířskou tematikou, psal také portréty uměleckých osobností Ostravska.

Výběr z díla: *Řikadla z uhlí* (1946), *Hornické písně a říkadla* (1950), *Hornický humor aneb Žertem do pravdy* (1953), *Havíři před tváří Boží. Sedmero bájí z Černého království* (1944), *Černý kahan* (1974).

Informace o fondu: osobní fond J. Rohela v rozsahu 36 kartónů obsahuje osobní doklady, přijatou korespondenci, kopie odeslané korespondence, výstřižky z tisku k vlastní tvorbě i k tvorbě jiných autorů.

Související fondy: 1239 fond J. Rohela uložený v Archivu města Ostravy.

62a OLDŘICH RAFAJ (* 25. 4. 1934, Zubří, † 29. 4. 2010, Praha), literární historik a kritik, překladatel, básník.

Od r. 1969 byl redaktorem časopisu *Květy* a od r. 1970 šéfredaktorem literárně-dramatické redakce Čs. rozhlasu. V letech 1974–1988 byl šéfredaktorem *Literárního měsíčníku*. V letech 1989–1990 byl ředitelem nakladatelství a vydavatelství „Panorama“. V literárněhistorické činnosti se orientoval na region severní Moravy a Slezska. Překládal z polštiny a slovenštiny. Byl bratrem (dvojče) prozaika Miroslava Rafaje.

Výběr z díla: *To nejbližší* (1980), *Noční přesun* (1986), *Černé blesky* (1996).

Informace o fondu: Osobní fond O. Rafaje v rozsahu 38 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná), rukopisy vlastní (poezie, drama, články, překlady, poznámky) a cizí, dokumentaci, tisky, výstřižky, fotografie, varia (dokumenty, fotografie, kresby).

63a LEOPOLD ŠMAHLÍK (pseud. Pavel Lubinský, * 24. 8. 1890 Frenštát pod Radhoštěm, okr. Nový Jičín, † 6. 5. 1976 Ostrava-Zábřeh), pedagog, publicista, básník.

Po studiu učitelství v Příboře působil L. Šmahlík od r. 1909 jako učitel na obecných a měšťanských školách v regionu. Od r. 1929 byl ředitelem dívčí měšťanské školy ve Frenštátu pod Radhoštěm a poté působil jako školský inspektor. Za druhé světové války byl krátce uvězněn, po propuštění pracoval jako dělník. Přispíval do regionálního tisku a do sešitů Zábavného čtení, kde publikoval články o životě ve Frenštátě pod Radhoštěm, které byly psány v místním nářečí. F. Šmahlík psal také verše uveřejňované časopisecky. Svě verše uspořádal do několika básnických sbírek, které vydával na vlastní náklad a rozesílal je přátelům. Byl synovcem J. Kaluse.

Výběr z díla: *Milostné léto* (1908–56).

Informace o fondu: osobní fond L. Šmahlíka v rozsahu 1 kartónu obsahuje korespondenci, rukopisy šesti básnických sbírek, výstřižky z tisku s vlastní tvorbou i se zprávami o autorovi a jeho kritikami.

Související fondy: 252 fond L. Šmahlíka uložený v Státním okresním archivu v Novém Jičíně.

64a ALOIS SIVEK (* 10. 2. 1920, Dolní Suchá, Havířov, † 12. 10. 1971, Ostrava), literární historik a kritik, vysokoškolský pedagog.

Po maturitě na gymnáziu v Českém Těšíně studoval na FF MU obor čeština a němčina. V r. 1968 se stal mimořádným profesorem. Od r. 1962 byl vedoucím katedry čes. jazyka a literatury na Pedagogickém institutu v Ostravě, v r. 1964 se stal děkanem nově vzniklé Pedagogické fakulty v Ostravě. V r. 1970 byl pro svůj morální postoj zbaven funkce. A. Sivek publikoval od r. 1945, spolupracoval s rozhlasem i televizí, uspořádal více než dvě desítky knižních edic. Byl předsedou redakční rady časopisu Červený květ, předsedou ediční rady nakl. Profil, členem redakční rady Slezského sborníku a Radostné země. Badatelsky se A. Sivek soustředil na literaturu českého i polského Slezska, lidovou slovesnost regionu, dílo P. Bezruč, V. Martínka či V. Závady.

Výběr z díla: *Bezručova Stužkonoska modrá* (1955), *Ondráš z Janovic* (1958).

Informace o fondu: osobní fond A. Sivka v rozsahu 26 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci se spisovateli a výtvarníky, rukopisy básní, poznámkový materiál, různé programy a poznámky, fotografie.

65a JAROSLAV TEICHMANN (* 8. 7. 1904 Kyjovice, Opava, † 10. 3. 1999 Jablunkov, Frýdek-Místek) publicista, překladatel.

Po absolvování učitelského ústavu ve Slezské Ostravě učil na obecných školách v Těžkovicích, Klimkovicích, Pustkovci či Studénce. Po r. 1945 učil ruštinu na měšťanské škole v Paskově. Věnoval se překladům z ruské literatury, překládal např. z děl M. J. Lermontova,

E. Bagrického, A. Bloka, M. Cvětajevové, A. Achmatovové. První Teichmannův překlad *Zimních sonetů* od V. Ivanova vydal J. Florian v r. 1937 ve Staré Říši. V 70. a 80. letech 20. století vycházely Teichmannovy překlady v edici Spolku českých bibliofilů.

Výběr z díla: Blok Aleksandr Aleksandrovič přel. J. Teichmann]. *Na Kulikovském poli* (1945), Cvetajeva Marina Ivanovna [přel. J. Teichmann]. *Je chvíle duše* (1945), *Breviř lásky* [přel. J. Teichmann]. (1961).

Informace o fondu: osobní fond J. Teichmanna v rozsahu 13 kartónů obsahuje korespondenci, rukopisy překladů z ruštiny, přednášky o ruské a sovětské literatuře, výtisky zveřejněných překladů.

66a FRANTIŠEK JOSEF KARAS (* 4. 12. 1876 Tišnov, † 19. 2. 1931 Dluhonice u Přerova), prozaik, dramatik, publicista.

Vystřídal řadu povolání (úředník, herec kočovné společnosti, dělník v lomu). Svou žurnalistickou činností podporoval osvětu, kulturu a národnostní uvědomování. V letech 1914–26 žil v Hutisku u Rožnova pod Radhoštěm a živil se literaturou.

Výběr z díla: *Hořké časy* (1911), *Ondra Foltýn* (1913), *Pod kosou* (1924), *Štramberská růže* (1929)

Informace o fondu: osobní fond F. J. Karase v rozsahu 14 kartónů obsahuje korespondenci vlastní (přijátá), rukopisy (próza), tisky, dokumentaci (ohlasy, životopisy, bibliografie), fotografie a varia (obrazy, album výstřižků).

Související fondy: fond 67 V. Volkové (dcery F. J. Karase) uložený v Památníku P. Bezruče.

67a VILMA VOLKOVÁ (* 19. 8. 1903 Brno, † 3. 9. 1999 Valašské Meziříčí), národopisná pracovnice.

V. Volková byla dcerou spisovatele J. F. Karase. Provádala se a žila v Zákopčí u Hutiska-Solance. Aktivně se účastnila kulturního života v regionu, publikovala v mnoha regionálních časopisech (Naše Valašsko). Psala drobné prózy zachycující život na Valašsku, mnoho z těchto povídek napsala v místním dialektu. Spolu s A. Žambochovou založila dětský národopisný soubor Soláněk. V. Volková také spolupracovala s ostravským rozhlasem, pořádala večery písní a tanců. Je autorkou mnoha národopisných pořadů. Přátelila se s řadou zajímavých osobností (K. Hofmanem, J. Hýžovou, P. Kříčkovou, L. Majerem, F. Podešvou, M. Podešvovou, O. Šuleřem).

Informace o fondu: osobní fond V. Volkové v rozsahu 1 kartónu obsahuje přijatou korespondenci.

Související fondy: fond 66 F. J. Karase uložený v Památníku P. Bezruče.

68a MILOSLAV BALÁŠ (* 22. 10. 1907, Křivé-Podlesí, † 31. 10. 1987, Nový Jičín), prozaik, překladatel, vlastivědný a kulturní pracovník.

Vystudoval orientalistiku a práva. Působil jako právník ve Valašském Meziříčí a Novém Jičíně. V letech 1942–45 působil jako archivář a muzejní pracovník ve Valašském Meziříčí. Překládal z arabštiny, perštiny, turečtiny, bulharštiny a francouzštiny. Hojně cestoval (Balkán, Turecko, Egypt, řada evropských zemí). Přispíval do regionálních časopisů a novin.

Výběr z díla: *Kulturní místopis Novojičínska* (1967), *Osamělý vůz na východní trase* (1984), *Kouzelný kvítek* (1979).

Informace o fondu: osobní fond M. Baláše v rozsahu 20 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijatá, odeslaná), rukopisy vlastní (proza, překlady, přednášky, reportáže, poznámky), cizí, dokumentace (cestovatelská činnost, prospekt, publikace), tisky a fotografie.

69 ZDISLAV ŠKRABAL (* 10. 5. 1910, Babice u Uherského Hradiště, † 7. 10. 2007 Frýdek-Místek), básník, prozaik, katolický kněz.

Po studiích na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci byl Z. Škrabal v r. 1934 vysvěcen na kněze. Jeho prvním působištěm byl Frýdek-Místek. Zde založil 2. 2. 1940 farní charitu, spolupracoval se Svazem katolických žen a dívek, pomáhal také starým a opuštěným lidem a staral se o sirotky. V r. 1950 byl zatčen a obviněn v procesu Buchal v Ostravě. Z vězení byl propuštěn na amnestii až v r. 1960. Vrátil se poté zpět do Frýdku-Místku, protože však nedostal státní souhlas k výkonu kněžské služby, pracoval jako zámečník v místeckém podniku Tesko. Od r. 1969 byl administrátorem v Metylovicích, po opětovném odnětí státního souhlasu byl výpomocným duchovním v Otrokovicích, v Lukově u sester kongregace sv. Kříže, ve Frýdku a Starém Městě u Frýdku.

Výběr z díla: *Jesuité v Opavě, jejich práce a oběti v bouřlivých letech třicetileté války pro získání Opavanů svaté víře římské a katolické* (1948).

Informace o fondu: osobní fond Z. Škrabala v rozsahu 4 kartónů obsahuje rukopisy Revue Poezie č. 1–9, přijatou vlastní i cizí korespondenci, dokumenty dr. Jana Strakoše.

Související fondy: osobní fond 1625 Z. Škrabala v rozsahu 12 kartónů uložený v Zemském archivu v Opavě.

70 VŠEOBECNÉ ARCHIVÁLIE

Fond obsahující rozmanité materiály z kulturního a literárního života Moravskoslezského kraje.

Informace o fondu: fond všeobecné archiválie v rozsahu 20 kartónů obsahuje různé propagační materiály kulturních akcí, plakáty, pozvánky, tisky, fotografie, filmy.

71 STANISLAV KABELÁČ (* 28. 12. 1936, Valašské Meziříčí), básník, prozaik.

Informace o fondu: osobní fond S. Kabeláče v rozsahu 2 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijátá, odeslaná), rukopisy vlastní (básně, próza), výstřižky.

72a VOJTĚCH RENČ (* 28. 4. 1889, Turnov, † 1959), lékař, básník.

V. Renč byl onkolog, přednosta nemocnice v Ostravě-Zábřehu. Je autorem několika básnických sbírek věnovaných rodnému Turnovsku (*Rodnému kraji*, *Motivy z Českého ráje*, *Návraty mládí*) a také Ostravě (*Ostravské roráty*).

Výběr z díla: *Reflexe domova* (1937).

Informace o fondu: osobní fond V. Renče v rozsahu 1 kartónu obsahuje přijatou a odeslanou korespondenci, rukopisy básní a drobných próz, odborných úvah, tisky a výstřižky z novin a časopisů.

73 FRANTIŠEK ČEČETKA (*16. 1. 1917 Luže, † 4. 8. 1982, Ostrava), prozaik.

Působil jako učitel a ředitel na různých základních školách ve Slezsku. Za 2. světové války byl totálně nasazen v Táboře. Po válce působil na měšťanské škole v Pusté Polomi. V letech 1972–78 byl ředitelem nakladatelství Profil v Ostravě. Byl spoluzakladatelem ostravské pobočky Svazu českých spisovatelů a několik let byl jejím tajemníkem. Svou tvorbu zaměřoval především na literaturu pro děti a mládež. Psal rozhlasové hry a televizní scénáře.

Výběr z díla: *O pánech větrů, mraků a vod* (1951), *O vláčku Kolejíčku* (1951), *Stopy statečných* (1974).

Informace o fondu: osobní fond F. Čečetky v rozsahu 3 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijátá) a cizí, rukopisy vlastní (drobné prózy, dramata, televizní scénáře) a cizí, tisky, fotografie a varia.

74 IVAN HOSTIŇAK (vl. jm. Jan Hostiňak, * 8. 7. 1938, Zbudský Rokytov, o. Humenné (SR), † 28. 5. 1999 Opava), spisovatel.

I. Hostiňak působil v Opavě jako vychovatel v dětském domově. Psal pohádky a bajky, byl redaktorem Hornobenešovského zpravodaje. Byl politicky perzekvován a kvůli své literární činnosti byl v letech 1972–1973 vězněn.

Výběr z díla: *Bajky* (1992), *O květinové královně a třech sestrách* (1994).

Informace o fondu: osobní fond I. Hostiňaka v rozsahu 1 kartónu obsahuje vlastní tisky v českém a v německém jazyce.

75a JÁCHYM BLECHTA (vl. jm. Antonín Ráb, * 12. 9. 1884, Hrabyně, † 2. 10 1957, Brno), básník, prozaik.

Po studiích práv se uplatnil na poště jako poštovní komisař, poštovní rada a poté i prezident ředitelství pošt v Košicích, Bratislavě, Praze a Brně. Po r. 1948 musel odejít nejen z pošty, ale také ze všech spisovatelských sdružení.

Výběr z díla: *Hanka v Praze* (1922), *První kniha lyriky* (1925), *Ostrá hůrka* (1933).

Informace o fondu: osobní pozůstalost J. Blechty v rozsahu 4 kartónů obsahuje doklady osobní a cizí, korespondenci vlastní (přijata, odeslaná) a cizí, rukopisy vlastní (básně, prózy) a cizí, tisky a fotografie.

76 MARIE VOSIKOVÁ (* 2. 2. 1942, Ostrava), spisovatelka, matematicka.

Po studiu na matematicko-fyzikální fakultě UK (obor matematická statistika, v r. 1973 RNDr.) pracovala v Rožnově pod Radhoštěm jako programátorka (1964–81) a poté ve vedoucích funkcích. Od 90. let pobývá často ve Švýcarsku, kde žije část její rodiny. M. Vosiková publikuje od roku 1962. Její tvorbu ovlivnilo celoživotní přátelství s filmovým režisérem Jaromilem Jirešem a příslušnost k ostravské skupině Generace. Autorčiny prózy rozvíjejí jednoduchý příběh s obecnými lidskými tématy lásky, domova, stárnutí a smrti.

Výběr z díla: *Kapky rosy* (1979), *Louka* (1981), *Klíče* (1987), *Dámy bez deštníku* (2002), *Jen já a ty* (2006).

Informace o fondu: Osobní fond v rozsahu 3 kartónů zahrnuje rukopisy povídek, novel, reportáží a několik autorských verzí povídky *Louka*.

77 BORIS CELOVSKÝ (vl. jm. Bořivoj Čelovský, * 8. 9. 1923, Ostrava-Heřmanice, † 12. 2. 2008, Ostrava-Heřmanice), historik, redaktor.

Za 2. světové války byl nasazen na nucené práce do Německa, kde později sloužil v protiletectvé službě. Před koncem války se v Čechách pokoušel spojit s partyzány v Beskydech a byl zajat Wehrmachtem. Po válce pracoval ve Slezském archivu v Opavě. Byl redaktorem Slezského sborníku a dopisovatelem Lidových novin. Po r. 1948 emigroval do Německa, kde vystudoval filozofii. Jeho disertační práce Mnichovský syndrom se stala světově proslulou. V roce 1950 odešel do Kanady, kde působil jako politický úředník. V r. 1990 se vrátil do Ostravy.

Výběr z díla: *Ta ženská Hohenlohe* (1993), *Šel jsem svou cestou* (1996), *Emigranti* (1998), *Strana světi prostředky* (2001).

Informace o fondu: Osobní fond B. Celovského v rozsahu 1 kartónu obsahuje korespondenci vlastní (přijata).

78a ZDEŇKA PAVLOUSKOVÁ (* 2. 5. 1898, Jičín, † 11. 12. 1993, Ostrava), překladatelka, básnířka.

Z. Pavlousková byla překladatelkou z francouzštiny.

Výběr z díla: Victor Hugo [přel. Z. Pavlousková]. *Bídničci* (1975), Francois Villon [přel. Z. Pavlousková]. *Básně* (1975).

Informace o fondu: osobní fond Z. Pavlouskové v rozsahu 2 kartónů obsahuje přijatou korespondenci, vlastní i cizí rukopisy, tisky, novinové výstřižky a fotografie.

79a JAROMÍR ŠAVRDA (* 25. 5. 1933, Ostrava, † 2. 5. 1988, Ostrava), básník, prozaik, publicista.

Po maturitě na gymnáziu v Českém Těšíně v r. 1951 vystudoval bohemistiku na FF UK. Od r. 1957 pracoval v Ostravě jako knihovník a poté středoškolský učitel. Od r. 1963 byl spisovatelem z povolání. V r. 1968 se stal redaktorem *Nové svobody*, od r. 1970 mu bylo znemožněno publikovat a byl zbaven povolání v novinách. Vystřídal poté řadu povolání, byl perzekvován totalitní mocí. Kvůli podpisu Charty 77 a také vydávání vlastní samizdatové edice *Libri prohibiti* byl opakovaně zatýkán a vězněn. Šavrdova poetická tvorba se po počátečních sbírkách poplatných době (*Pionýrská říkadla*, 1949, *Struny míru*, 1953) od 60. let přiblížila svou poetikou k poezii všedního dne. Šavrdovo prozaické dílo zahrnuje detektivní příběhy a také sci-fi povídky (*Příběhy z třetího času*, 1967). Posmrtně vyšly Šavrdovy beletrizované vzpomínky *Přechodné adresy* (1992).

Výběr z díla: *Půjdeš, nevrátíš se* (1964), *Knih kralovrahů* (1971), *Cestovní deník*, (1984), *Druhý sešit deníku* (1986).

Informace o fondu: osobní fond J. Šavrdy v rozsahu 1 kartónu zahrnuje autorské rukopisy a fotografie.

Související fondy: souvisejícím fondem je fond 1544 Jaromír a Dolores Šavrdovi uložený v Archivu města Ostravy.

80a VĚNCESLAV JUŘINA (* 3. 10. 1931, Ostrava, † 15. 10. 1992, Ostrava), publicista, básník, spisovatel.

Po maturitě na gymnáziu byl učitelem, od r. 1959 redaktor časopisu *Červený květ*, od r. 1965 byl jeho šéfredaktorem. Od 70. let měl zákaz publikovat, po listopadu 1989 se k literatuře opět vrátil. Kromě poezie psal také povídky, romány, fejetony a kulturní publicistiku.

Výběr z díla: *Děšť hledá zeleň* (1961), *Odkud se vzal oheň* (1961), *Proud* (1963), *Hon na motýly* (1991), *Sedm havranů* (1991), *Potkal jsem Mozarta* (1997), *Zpráva o státu halda* (2009).

Informace o fondu: osobní fond V. Juřiny v rozsahu 19 kartónů sestává z osobních dokladů, korespondence, rukopisů, různých tiskovin, výstřižků z novin a časopisů, fotografií aj.

81 HENRYK JASICZEK (* 2. 3. 1919, Kottinbrunn, † 8. 12. 1976, Ostrava), polský spisovatel, básník, prozaik, publicista, osvětový pracovník.

Je považován za jednoho z nejvýznamnějších básníků těšínského Slezska po 2. světové válce. Během okupace působil v komunistické odbojové skupině. Po válce se stal hlavním redaktorem polských novin vycházejících v Československu, *Głos Ludu*. Byl aktivním členem Polského kulturně-osvětového svazu v Československu (PZKO). V průběhu Pražského jara podporoval reformní snahy o liberalizaci společnosti. V období normalizace byl pro tyto postoje perzekvován a měl zakázáno publikovat. Psal polsky, česky a v těšínském nářečí.

Výběr z díla: *Pochwała życia* (1952), *Gwiazdy nad Beskidem* (1953), *Obuszkim ciosane* (1955), *Jaśminowe noce* (1959), *Poetyckie pozdrowienia* (1961), *Krásná jak housle* (1962), *Blizny pamięci* (1963), *Pokus o smír* (1967), *Zamyślenie* (1969).

Informace o fondu: osobní fond H. Jasiczka v rozsahu 1 kartónu v polském jazyce obsahuje vlastní rukopisy (poezie, próza), tisky, fotografie.

82 LEOPOLD ČADA (*9. 8. 1914, Ostrava-Přívoz, † 3. 6. 2005, Ostrava) spisovatel, redaktor, vydavatel.

Literárně činný od r. 1934, kdy začal publikovat v Moravskoslezském deníku. V letech 1940–1974 zaměstnán ve Vítkovických železárnách. Kromě příspěvků v časopisech a novinách (Most, Pochodeň, Nová svoboda, Ostravský večerník) se podílel na vydávání několika knižních edic (Moravská lyrika, knihy Kroužku bibliofilů, Malá kronika Vítkovic). V letech 1960–1964 byl redaktorem kulturní rubriky podnikového časopisu VŽKG Jiskra, 1967–1989 byl vedoucím redaktorem závodního časopisu VŽKG Odpich. V r. 1968 spoluzaložil ostravský Kroužek bibliofilů, jenž vydával bibliofilské tisky regionálních autorů: V. Závady, V. Martínka, M. Rusinského, Z. Bára, M. Podešvové, F. Horečky, F. Lazeckého, B. Pavloka, L. Kaňoka, M. Glabazňové nebo V. Renče. Bibliofilie ilustrovali region. výtvarníci, např.: J. V. Sládek, F. Podešva, J. Hinčica, J. Pivovarská. Knižní prvotinou L. Čada je soubor povídek a básní *Osudy a písně* (1936), vlastním nákladem vydal román *Mučedníci* (1937). V edici Moravská lyrika, jíž Čada založil spolu s D. Gawreckim a V. Renčem mu vyšla básnická sbírka *Paleta naděje* (1941). Častým motivem Čadových děl je čas a jeho pomíjivost (*Stín dávných dní*, 1968) nebo domov (*Cestou domů*, 1982). Některé Čadovy básně zhudebnil Arnošt Rychlý. Mezi lety 1984–1994 Čada bibliofilsky vydal další své texty (*Zatím čas veršem zní, Krajinou snů a zření, Pražské nocturno, Časozření*). Od r. 1993 vydával Čada své vzpomínky v edici s názvem *Na to jsem nezapomněl*. Výbor z Čadovy tvorby nazvaný *Od srdce k srdci* (1996) přináší ukázky z autorovy šedesátileté tvůrčí činnosti.

Výběr z díla: *Písmo času* (1969), *Větrný čas* (1974), *Jednou se vrátíme* (1979).

Informace o fondu: osobní fond L. Čady v rozsahu 25 kartónů obsahuje osobní doklady, korespondenci, rukopisy a strojopisy autorových děl.

83a ZDENKA TOMÁŠKOVÁ (roz. Kadlecová, *1929, Zámeček u Kroměříže), psychologka, dobrovolná sekretářka P. Bezruče.

Ve svých jedenácti letech poznala v Kostelci na Hané Petra Bezruče, kam se uchýlil v době německé okupace. Později se stala jeho dobrovolnou sekretářkou a tuto činnost vykonávala do jeho smrti v r. 1958. Po ukončení působení u Bezruče vystudovala psychologii a působila jako psychologka.

Výběr z díla: *Ortel samoty* (2003).

Informace o fondu: osobní fond Z. Tomáškové v rozsahu 7 kartónů obsahuje doklady osobní, korespondenci vlastní (přijatá) a cizí, rukopisy vlastní (přednášky, články) a cizí, tisky, výstřižky, fotografie a varia.

84 HLAVNICE A. C. NORA (1994–2014) literární soutěž.

Hlavnice A. C. Nora byla celostátní literární soutěží o nejlepší prozaickou práci mladých autorů do 35 let. Soutěž vznikla v r. 1994 v Hlavnici, kde prožil své dětství a mládí známý český spisovatel A. C. Nor, na jehož počest je soutěž pojmenována.

Informace o fondu: fond Hlavnice A. C. Nora v rozsahu 13 kartónů obsahuje sborníky ze soutěže.

85 JOSEF VESELÝ (*28. 7. 1929 Zlámanka, okr. Kroměříž, † 5. 2. 2010, Ostrava), básník, esejista, katolický kněz.

Po maturitě na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži nastoupil J. Veselý do kněžského semináře v Olomouci (1948–1950). Po jeho zrušení byl až do r. 1953 v PTP, poté pracoval v galerii v Kroměříži a Zlíně. Byl členem tzv. Společenství, vedeném V. Neuwirthem. Kvůli členství v tomto sdružení byl vězněn od r. 1961–1965, kdy byl amnestován. Během uvěznění byl v r. 1962 tajně vysvěcen na kněze. V letech 1968–1970 dokončil svá teologická studia v Litoměřicích. Poté působil ve farnostech v Ludgeřovicích, Budišově nad Budišovkou a v Opavě-Jaktaři. Od r. 1987 byl až do r. 2005 děkanem opavského děkanátu. V r. 1991 mu byl udělen titul monsignor, v r. 2001 obdržel literární Cenu Petra Bezruče za své básnické dílo a v roce 2005 ocenila biskupská konference jeho literární duchovní činnost. Své básně a texty publikoval především jako bibliofilie a soukromé tisky.

Výběr z díla: *Kamínky do mozaiky* (1979), *Z království bezmocných* (1982), *Boží přátelé* (1993), *Letuška Svatého otce* (1995), *Civilizace lásky* (1996), *Strom dobrodiní* (1996), *Světlo kříže* (1997), *Ve znamení slunce* (1999), *Na stejné lodi* (2002).

Informace o fondu: osobní fond J. Veselého v rozsahu 5 kartónů obsahuje osobní doklady, přijatou i odeslanou vlastní korespondenci, cizí korespondenci, vlastní rukopisy, vlastní i cizí tisky, výstřižky, fotografie a varia.

86 ČERVENÝ KOSTEL HLUČÍN

Galerie Červený kostel, založená v r. 2002, se nachází v bývalém evangelickém kostele v Hlučíně. Provozovatelem galerie, využívané nejen pro výstavy, ale také komorní koncerty či autorská čtení, je hlučínské kulturní centrum. V letech 2002–2011 uspořádali kurátoři galerie – Ivan a Elli Motýlovi – na 50 výstav.

Informace o fondu: Sběrka galerie Červený kostel v Hlučíně dokumentuje její výstavní činnost v letech 2002–2011. Fond tvoří v roce 2016 0,20 bm. Dokumentační materiál je uložen ve dvou archivních krabicích.

Související fondy: Souvisejícím fondem je osobní fond Milana Krupy (signatura 87a), uložený taktéž v Památníku Petra Bezruče Slezského zemského muzea.

87a MILAN KRUPA (* 1967 Opava)

Po studiu na Matičním gymnáziu v Ostravě vystudoval M. Krupa v letech 1986–1992 obor český jazyk – výtvarná výchova na Pedagogické fakultě v Ostravě. Publikuje od 90. let 20. století.

Výběr z díla: *Boží měchýř* (1992), *Vypuštěná ledvina* (1994), *To pivo je mým topivem* (2012), *Sebraný spis* (2014).

Informace o fondu: osobní fond M. Krupy v rozsahu 1 kartónu obsahuje rukopisy a tisky autorových prací.

Autorky hesel: M. Dragonová a M. Szturcová, Opava, 2017

Literatura:

L. Dokoupil, M. Myška. *Biografický Slovník Slezska a severní Moravy*. Sešity 1-24, Ostrava 1998–2011.

L. Dokoupil, M. Myška, J. Svoboda et al. *Kulturněhistorická encyklopedie Slezska a severovýchodní Moravy*. 1. díl A-M, Ostrava 2005.

L. Dokoupil, M. Myška, J. Svoboda et al. *Kulturněhistorická encyklopedie Slezska a severovýchodní Moravy*. 2. díl. N-Ž, Ostrava 2005.

E. Knop-Kostková. *Výběrový katalog pozůstalostí ve správě Památníku Petra Bezruče*, bakalářská práce, Opava 2012.

I. Málková, S. Urbanová et al. *Literární slovník severní Moravy a Slezska (1945–2000)*, Olomouc 2001.

M. Příbáň, P. Janoušek, E. Burget et al. *Slovník české literatury po r. 1945* [on-line, cit. 11. 4. 2017]. Dostupné z <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/index.jsp>.